

LIBISzine

HET LIBIS MAGAZINE ■ DECEMBER 2017 ■ NUMMER 14

Klaar om het verleden binnen te stappen?

HARRIE BÄR TOONT DE WEG

Ook zin om de toekomst te verkennen?

JEROEN BAERT GEEFT DUIDING

Leganto leeslijsten

Op bezoek in de bibliotheek van het Federaal Parlement

Welkom bij de IIF-community

VOORWOORD

Het einde van een veelbewogen jaar is alweer in zicht. Een ideaal moment om even stil te staan bij begrippen zoals 'artificial intelligence', 'augmented reality', 'mapping', 'dark web', ... Al was het maar omdat ze in de toekomst steeds meer aan de orde zullen zijn. Computerwetenschapper en stand-up comedian, Jeroen Baert, nam de tijd om deze trendy begrippen voor ons te duiden en vooral om ze te duiden, te doorprikken en te herleiden tot hun werkelijke essentie. Want om het met Jeroens woorden te zeggen: "Het is niet omdat een bericht

het grootste aantal likes heeft, dat het ook betekenisvol is."

Wij hopen alvast u met deze LIBISzine een portie betekenisvolle informatie te kunnen aanbieden. In het interview met Harrie Bär maakt u kennis met een gedreven projectleider die op vrijwillige basis, samen met 200 andere vrijwilligers, allerlei erfgoed informatie over Zuid-Nederland verzamelt en digitaliseert. Hun doelstelling? Versnipperd lokaal erfgoed bundelen zodat het bewaard blijft voor de komende generaties. De voorbije maanden kregen wij de kans om de realisatie van het Nederlands erfgoedproject 'Aezel' mee mee in goede banen te leiden. Ook voor ons was het een interessante leerschool.

Verder brengen we u een paar updates rond onze applicaties, Limo en Alma. Zo is er ondertussen Alma D voor het (kosten)efficiënt beheer van digital born documenten. En Limo's geïntegreerde zoekinterface die het mogelijk maakt om eigen databanken probleemloos te integreren en doorzoekbaar te maken binnen Limo.

We tonen u ook wat de Mirador viewer die volgens de specificaties van IIIF (International Image Interoperability Framework) gebouwd werd, zoal allemaal kan.

Hebt u trouwens al gehoord over Leganto, een nieuw instrument waarmee leeslijsten op een uiterst eenvoudige manier beschikbaar kunnen worden gemaakt?

Laten we vooral niet vergeten u in dit LIBISzine uit te nodigen voor een rondleiding in de bibliotheek van het Federaal Parlement. Hoe die bibliotheek tot stand kwam en door de jaren heen evolueerde, verneemt u op pagina's 18 – 20. Philippe Delbart is er uw gastheer en laat u een kijkje nemen achter de schermen van deze bibliotheek met toch wel een bijzondere geschiedenis.

Bij deze wens ik u alvast veel leesplezier.

Jo Rademakers
Hoofd LIBIS

INHOUD

INFORMATIE 1

- Nieuwsitems

INSPIRATIE 2

- In gesprek met computerwetenschapper en stand-up comedian Jeroen Baert

INNOVATIE 5

- International Image Interoperability Framework (IIIF)
- Harrie Bär's pleidooi voor duurzaam erfgoed

IN TEAM 11

- Teamwork Projects
Projectmanagement tool

INTERACTIE 12

- Leganto: link tussen docenten, studenten en bibliotheekcarissen

INTEGRATIE 14

- Resolv: LIBIS' Resolver

LIBISnet 16

- Alma D - Efficiënt beheer van eigen lokale documenten
- Limo's geïntegreerde zoekinterface voor diverse databanken
- Bib in de kijker: op bezoek in de bibliotheek van het Federaal Parlement
- De mens achter LIBISnet: Marina Teirlinck

Nieuwe interface voor Limo nu in bèta beschikbaar

Limo's nieuwste interface is nu ook in bètaversie beschikbaar voor de eindgebruiker. Switchen naar deze nieuwe versie kan op een eenvoudige manier op een knop in Limo. Of er fundamenteel iets veranderd is? Niet meteen. De basisprincipes zijn dezelfde gebleven. Wel werd het ontwerp aangepast zodat werken met Limo op een nog meer overzichtelijk en meer intuïtief manier kan gebeuren.

Naast het aangepaste ontwerp zal je ook enkele nieuwe functionaliteiten opmerken. Persistente filters zijn hier een voorbeeld van. De komende weken zal je op Limo's startpagina meer informatie over de nieuwigheden vernemen. Laat één ding echter duidelijk zijn: met deze bètaversie zijn we niet aan een eindpunt gekomen. Onze insteek blijft om in de toekomst Limo verder te optimaliseren.

MEER INFO? limo.libis.be
libis.be/limo

RelReS: een Europese onderzoeksinfrastructuur voor religieuze studies

RelRes is een Europees project dat gefinancierd wordt binnen het Horizon 2020 kaderprogramma van Europa. De doelstelling van dit project is de uitbouw van een onderzoeksinfrastructuur voor religieuze studies binnen het Europese onderzoekslandschap. RelReS brengt de kennis en diensten van universiteiten, bibliotheken, archieven, musea, ... samen om zo de toegang tot het religieuze erfgoed van Europa te faciliteren en onderzoekers toegang te bieden tot een breed aanbod van data, informatie en fysieke collecties.

Wat de KU Leuven betreft, treden de faculteit Theologie en Religiewetenschappen en LIBIS op als partner. Als werkpakketleider is LIBIS verantwoordelijk voor de uitbouw van het digitale luik van de onderzoeksinfrastructuur. In samenwerking met de andere consortiumpartners zal LIBIS dan ook de toegang tot verschillende databanken en digitale onderzoeksbronnen voorzien.

MEER INFO? intoinfo.blogspot.be

Chinese Christian Texts Database (CCT-Database): voortaan in CollectiveAccess

Begin oktober werd de Chinese Christian Texts Database, een bibliografische onderzoeksdatabase met betrekking tot de culturele contacten tussen China en Europa in de 17de en 18de eeuw, van de onderzoeksgroep Sinologie van de faculteit Letteren van de KU Leuven in een nieuw jasje gestoken.

Het voorbije jaar vond er achter de schermen een hele migratie plaats om de data van de vroegere Aleph databank te migreren naar het nieuwe systeem, CollectiveAccess. Een bijzonder uitdagende opdracht omwille van de complexiteit van de gegevens die in verschillende talen, waaronder het Chinees, ingevoerd en online aangeboden worden.

Er werd gekozen om op een relationeel datamodel over te schakelen met gebruik van autoriteitsbestanden. Naast het migratieproces dat zich op de achtergrond afspeelde, was er ook de vervanging van de OPAC door een nieuwe publieke toegang. Hiervoor werd gebruikgemaakt van CollectiveAccess Pawtucket, de publieke interface van de CollectiveAccess database.

MEER INFO? libis.be/collectiveaccess-info

In gesprek met computerwetenschapper en stand-up comedian Jeroen Baert

Overdag is hij computerwetenschapper aan de KU Leuven. 's Avonds stand-up comedian of commentator bij het televisieprogramma 'De Afspraak'. We hebben het over Jeroen Baert. Een jonge onderzoeker bij wie we aan het juiste adres zijn om trends binnen de wondere wereld van computers op een kritische manier te duiden.

Je bent verbonden aan de afdeling Computerwetenschappen van de KU Leuven. Welke zijn je voornaamste onderzoeksdomeinen?

We maken deel uit van het departement Burgelijk Ingenieur. Eigen aan ingenieurs is dat ze problemen identificeren, analyseren en er vervolgens oplossingen voor formuleren. Bij Computerwetenschappen is dat niet anders. Ons onderzoek focust zich niet op hoe een computer werkt, wel op hoe we er kunnen in slagen een computer voor ons te doen werken. Domeinen die we onder meer bestuderen, zijn programmeren, data safety en artificial intelligence.

Welke zijn de meest interessante trends die je het voorbije jaar binnen deze domeinen vaststelde?

Eigenlijk ben ik zelf wat allergisch voor het woord 'trends'. Er worden nogal snel allerlei buzzwords de wereld ingestuurd. Tien jaar geleden was het trendy woord Web 2.0.. Maar wat stel je vast? Dat interactieve internet dat met veel bravoure aangekondigd werd, helemaal niet zo hip is geworden als oorspronkelijk voorgesteld werd. Dan kregen we de

catchy termen: cloud, artificial intelligence en virtual reality. Ik maak er vooral een sport van om die trendy begrippen te doorprikken en ze te herleiden tot wat ze werkelijk zijn.

Neem nu artificial intelligence. Het is trendy om te denken dat er robots klaar staan om de mens uit te schakelen. De realiteit is echter anders. Artificial intelligence helpt ons om allerlei patronen te herkennen waardoor bepaalde taken efficiënter uitgevoerd kunnen worden. Dat klinkt al een stuk minder sexy maar sluit veel meer aan bij de werkelijkheid.

Hacking van informatie wordt steeds gebruikelijker. Hoe kunnen we dit tegengaan?

Geheime informatie van mensen ontfutselen is iets dat al eeuwen gebeurt. Het probleem vandaag is echter dat dit door automatisering op grote schaal kan gebeuren. Het volstaat dat je wachtwoord in slechte handen terechtkomt en het hek is van de dam. Met een druk op de knop kunnen massa's informatie over jou te grabbel gegooid worden.

Als ik dan ook één veiligheidstip mag geven: hergebruik nooit je wachtwoord van je e-mail. Zorg dat een unieke combinatie is die je op geen enkele andere site gebruikt. En hoe langer en complexer dit wachtwoord is, hoe beter. Het maakt het des te moeilijker om data te kraken.

“Op het internet geven we heel wat van onszelf prijs zonder dat we ons daar bewust van zijn”

In juli nam je deel aan het evenement 'Privacyproof 1 juli'. Vanwaar je interesse voor privacy?

We zijn ons vandaag onvoldoende bewust van het feit dat we een prijs betalen wanneer we gratis op het internet surfen en allerlei informatie raadplegen. De prijs is onze privacy. Bedrijven kunnen namelijk via allerlei gesofisticeerde tracking systemen

“Computersystemen kunnen ervoor zorgen dat saaie, administratieve taken uit handen genomen worden van de bibliothecaris”

achterhalen welke sites je bezoekt, hoe lang je op die sites verblijft en welke artikels je aanklikt. Het is door dit soort mapping dat je allerlei gerichte advertenties krijgt die inspelen op wat je surfgedrag van je vertelt.

Met andere woorden: op het internet geven we dus heel wat van onszelf prijs zonder dat we ons dat bewust zijn. Trumps campagne team heeft hier aardig op ingespeeld. Zij schakelden Cambridge Analytica in. Een bedrijf gespecialiseerd in politieke microtargeting. Zij konden achterhalen dat in het rurale Amerika de mensen vooral van economische stabiliteit wakker lagen en speelden hierop in door hun advertenties aan te bieden waarin het heropenen van de mijnen centraal stond.

Een term die alsmaar vaker in de media opduikt, is ‘dark web’. Waarover gaat dit?

Er bestaan heel wat misverstanden over deze term. Zo is er niet één maar zijn er tientallen dark webs. Het is een alternatieve manier om webpagina's uit te wisselen. Het dark web werd ontworpen met privacy in het achterhoofd. Als je via een dark web (bijvoorbeeld www.torproject.org) een website bezoekt, geef je geen informatie van jezelf vrij. Bij het reguliere web doe je dat wel en krijg je de hele privacy problematiek.

De term ‘dark web’ mag dan op het eerste zicht duister klinken. Dit web biedt het grote voordeel dat het je privacy respecteert. En ja, natuurlijk is het ook voor terroristen interessant om binnen de anonimiteit van het dark web te opereren. Maar laat me dan even de vergelijking met autosnelwegen maken. Die werden ontworpen om mensen de

mogelijkheid te bieden zich sneller te verplaatsen. Dat terroristen, overvallers of verkrachters die wegen ook gebruiken, kan je moeilijk vermijden.

De voorbije jaren heeft de digitalisering ook haar intrede binnen de bibliotheek gedaan. Hoe zie je dit proces verder evolueren?

Hoewel ik geen bibliotheekexpert ben, denk ik dat er zich ook binnen deze sector een aantal basistendenzen verder zullen voltrekken. Computersystemen kunnen ook hier ervoor zorgen dat saaie, administratieve taken uit handen genomen worden van de bibliothecaris. Dat kan je toch alleen maar als een pluspunt zien. Computers zijn bovendien perfect geschikt om uit gigantische hoeveelheden data patronen te identificeren. Ze kunnen je aangeven welke literatuur het meest in trek is en je zo helpen om de match tussen vraag en aanbod van je bib te optimaliseren.

Bezoek je zelf nog regelmatig een bibliotheek?

Ik ben vooral een e-booklezer. Maar als tiener heb ik heel veel uren in de bibliotheek doorgebracht. Nieuwsgierig als ik was, las ik er niet alleen alle boeken van de jeugdafdeling maar durfde ik ook boeken voor volwassenen mee naar huis te brengen. Wat m'n ouders trouwens niet altijd konden waarderen.

Wat lees je vandaag zoal?

De laatste tijd geniet ik vooral van boeken van Britse comedians. Ik denk dan aan Frankie Boyle en David Mitchell. Twee Britse komieken met elk een heel eigen visie op comedy en de wereld waarin we leven. Politieke commentaar met een flinke scheut humor; dat is echt m'n ding.

In je vrije tijd treed je op als stand-up comedian. Een computerwetenschapper mét humor, valt dat te rijmen?

Eigenlijk is die comedy een soort van uitlaatklep. Ik ben er toevallig mee in aanraking gekomen door aan improvisatietheater te doen. Met de tijd ben ik er steeds actiever in geworden en heb ik steeds meer over het vak geleerd. Vandaag krijg ik echt voldoening wanneer ik merk dat ik erin slaag om vanop het podium met enkel wat woorden en ideeën mensen aan het lachen te brengen.

Hoe kijk jij naar de digitale revolutie? Zorgt ze niet vooral voor een steeds individualistischere samenleving?

Onlangs vernam ik via een studie dat de huidige generatie die opgegroeid is met sociale media steeds minder uitgaat met vrienden, later start met drinken en roken en ook minder geneigd is om een rijbewijs te halen. Wil dit nu zeggen dat die passievere houding een achteruitgang is? Zo zou ik het zeker niet willen stellen. Mocht ik in m'n jeugd jaren m'n liefde voor dinosaurussen en geschiedenis met andere jongeren hebben kunnen delen, ik zou dat alleen maar als iets positiefs ervaren hebben.

Het probleem met sociale media is dat de idee van kwantificering centraal staat. Het is niet omdat een bericht het grootste aantal likes heeft, dat het ook waar of betekenisvol is. Hoe paradoxaal het ook mag klinken, sociale media kunnen in plaats van ons dichterbij elkaar te brengen ons steeds verder uit elkaar drijven. We moeten er ons bewust van zijn dat wat er gedeeld wordt vaak veel meer te maken heeft met profileringsdrang dan met de waarheid.

Ik denk dat het er vooral op aan komt die digitale media op een bewuste en kritische manier te gebruiken. Belangrijk hierbij is het onderscheid te maken tussen het profiel van Jeroen Baert op Facebook en Jeroen Baert in werkelijkheid. Te vaak zie je dat men een glamourachtig beeld van zichzelf ophangt via sociale media. Terwijl ik net waardering heb voor

*“Het internet heeft
iets magisch
validerends”*

mensen die durven laten zien dat hun leven niet alleen rozengeur en manschijn maar ook kommer en kwel is.

Ik blijf ervan overtuigd dat sociale media een meerwaarde kunnen bieden. Alles hangt af van de manier waarop we ze gebruiken. Zoals je een sms best enkel gebruikt voor korte mededelingen en niet om problemen in je relatie te bespreken. Zo gebruik je een sociaal medium best niet om een discussie over de Holocaust te starten. Het is een kwestie van te beseffen dat sociale media een machine van gekleurde meningen en niet van objectieve feiten is.

Welke nieuwigheden zullen de komende jaren het digitale landschap verder veranderen?

Augmented reality (AR) heeft zeker nog toekomst. Ik denk dan aan Google-glass. Zo'n bril kan je – afhankelijk van waar je bent – extra contextuele informatie bieden. Bevind je je bijvoorbeeld ergens in een stad, dan zou je via die bril informatie geprojecteerd kunnen krijgen die gerelateerd is aan de plek waar je je bevindt. Zoals de term aangeeft, is dit een manier om je dagelijkse realiteit te verrijken. Informatie die je anders zou moeten opzoeken, krijg je dankzij AR spontaan.

We hebben het over de valkuilen van het internet gehad. Blijf je ook de positieve punten zien?

Zeer zeker. Dankzij het internet is kennis universeel beschikbaar. Eigenlijk bestaan er geen barrières meer tussen jezelf en kennis. Wil je over een bepaald onderwerp informatie, je vindt het gegarandeerd op het web. Of je arm of rijk, hoogopgeleid of niet bent, maakt niet uit. Die democratisering van kennis is een enorme stap voorwaarts.

Maar er is een addertje onder het gras. Het internet heeft iets magisch validerends. Te vaak zie je dat mensen wat ze op het internet vinden voor waar aannemen. We moeten erop blijven hameren dat iedereen eender wat voor informatie op het web kan gooien. Of het nu een commentaar op Facebook, een filmpje op YouTube of een website is; het blijft gekleurde informatie. Blijf daarom die gouden regel die een leerkracht me vroeger meegaf, toepassen: check je bronnen en vraag jezelf vooral af waarom iemand via het web communiceert.

International Image Interoperability Framework (IIIF)

EEN REVOLUTIONAIRE STANDAARD VOOR DIGITALE BEELDEN OP HET WEB

In de 10de editie van het LIBISzine hebben we al eens een artikel aan de Mirador viewer gewijd. Deze hoge resolutie viewer werd gebouwd volgens de specificaties van het International Image Interoperability Framework (IIIF). Deze keer willen we wat dieper ingaan op IIIF en het belang ervan.

Achtergrond

Tot voor kort had elke erfgoedinstelling, elk museum en elke bibliotheek z'n eigen manier om digitale beelden te presenteren. Duizenden beelden waren beschikbaar op het web maar vaak kon je de beelden niet in optimale omstandigheden bekijken. Ook was het niet evident om dit beeldmateriaal uit te wisselen. Om daarin verandering te brengen startte een groep van internationale bibliotheken en universiteiten vanaf 2011 met de ontwikkeling van IIIF.

Wat is IIIF precies? Het is geen programma dat je kan installeren op je digitaal toestel maar wel een internationale standaard waarmee je beelden sneller, eenvoudiger en goedkoper kan delen. Die standaard bevat een lijst van regels die beschrijven hoe beelden en metadata moeten aan-geleverd worden.

Concreet betekent dit dat IIIF een algemeen afsprakenkader bevat om zo:

- Wetenschappers en andere gebruikers wereldwijd toegang te geven tot beelden;
- Interoperabiliteit te ondersteunen tussen beelden die opgeslagen zijn in e-depots;
- Hoogkwalitatieve en gemeenschappelijke technologieën te ontwikkelen om beelden te bekijken, vergelijken, manipuleren en annoteren.

API's

Om de beelden op een uniforme manier toegankelijk te maken en te ontsluiten, heeft IIIF enkele open API's ontwikkeld. Een API (Application Programming Interface) is een verzameling van afspraken op basis waarvan computerprogramma's met elkaar kunnen communiceren. Anders gezegd: API's leveren de nodige bouwstenen waarmee applicaties vlot

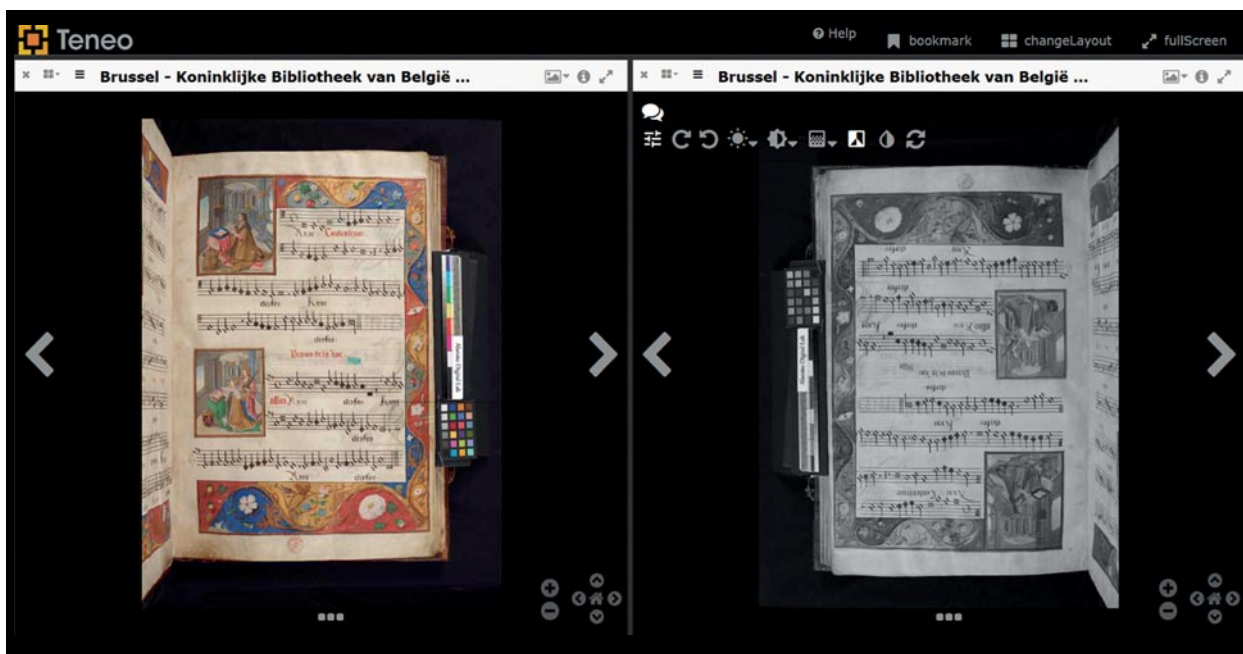
informatie en instructies kunnen uitwisselen. Welke API's werden er al in het kader van IIIF ontwikkeld?

IMAGE API

De Image API laat toe te bepalen hoe het beeld gepresenteerd moet worden. Met deze API kan een image viewer namelijk alle informatie van een beeld opvragen: de grootte, de rotatie, de kwaliteit, het formaat van het opgevraagde beeld ... Er kan ook eenvoudige technische info over het beeld opgevraagd worden om externe applicaties zoals image viewers te ondersteunen.

PRESENTATION API

Via deze API kun je structurele informatie van een object opvragen. Voor objecten die uit één beeld bestaan, is de structuur zeer eenvoudig. Maar complexere objecten kunnen uit meerdere beelden

TOEPASSING VAN DE IMAGE API IN MIRADOR

Links: de originele pagina

Rechts: groteteerde pagina met grijswaarden (011_2r) uit het manuscript Brussel - Koninklijke Bibliotheek van België

opgebouwd zijn. Een prentbriefkaart bestaat meestal uit twee beelden: een recto- en een versozijde. Een manuscript bestaat dan weer uit meerdere beelden of pagina's. Met de Presentation API wordt de structuur van al die objecten juist weergegeven waardoor je in je viewerapplicatie van pagina naar pagina kunt navigeren. Bovendien levert deze API de nodige beschrijvende informatie (metadata) zodat de gebruiker begrijpt wat hij te zien krijgt. Zo kunnen er bij de beelden labels worden getoond.

SEARCH API

De Search API zorgt ervoor dat er kan gezocht worden binnen de annotaties die werden toegevoegd aan een object. Het gaat hier over verschillende soorten annotaties: beelden, video, audio, tekst ... Voor de gebruiker kan het handig zijn dat hij al die bronnen vlot kan doorzoeken.

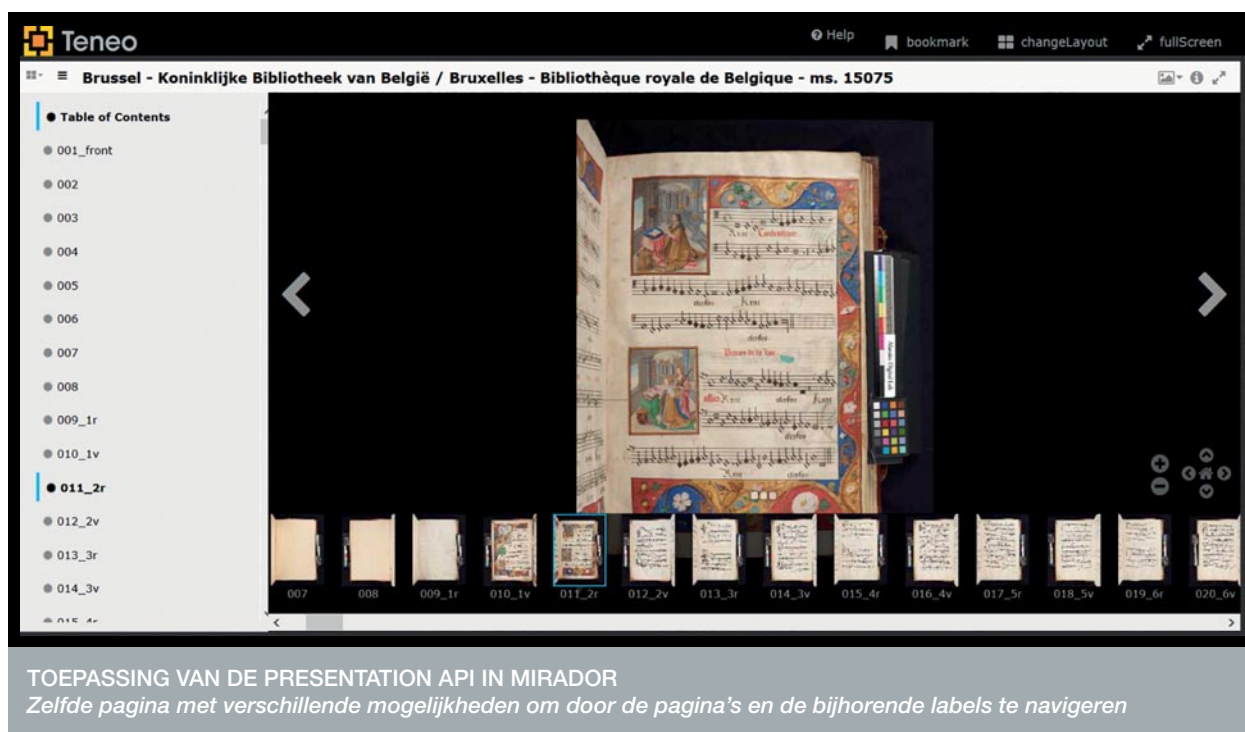
AUTHENTICATION API

Deze API beschrijft een aantal workflows om de gebruiker doorheen een bestaand toegangssysteem te loodsen. Zo kan van bepaalde beelden waarvan de toegang beperkt is, toch een alternatieve versie worden getoond, zoals een beeld met een watermerk of een lage resolutie.

IIIF heeft zich in de eerste plaats toegeleid op het presenteren van beelden, maar is recent ook erg actief op het vlak van het ontwikkelen van nieuwe API's voor audiovisueel materiaal. Naast API's maakt IIIF gebruik van JSON-LD, linked data en standaard W3C web protocollen. Hierdoor wordt het eenvoudig om digitale beelden te delen en data uit te wisselen tussen verschillende systemen.

Enkele interessante weetjes over IIIF

- Al meer dan 335 miljoen IIIF-objecten werden ter beschikking gesteld door meer dan 100 instellingen.
- In 90 % van de gevallen gebruikt men viewers met snelle pan- en zoomeffecten.
- De twee meest populaire IIIF-viewers zijn Universal Viewer en Mirador.
- Achter IIIF staat een grote en groeiende gemeenschap van personen, organisaties en een consortium van instellingen. Input en feedback komen vanuit zeer diverse hoeken (bibliotheeken, musea, erfgoedinstellingen, softwarebedrijven ...). Dit maakt dat deze standaard erg succesvol is.
- IIIF werkt aan de ontwikkeling van een nieuwe API voor audio en video.

TOEPASSING VAN DE PRESENTATION API IN MIRADOR
Zelfde pagina met verschillende mogelijkheden om door de pagina's en de bijhorende labels te navigeren

Mirador viewer

Mirador is een open source imageviewer die ontwikkeld werd door Stanford University en enkele partners. Dit gebeurde met de steun van de Andrew W. Mellon Foundation. Deze imageviewer is volledig compatibel met de IIIF specificaties. LIBIS heeft deze viewer geïmplementeerd in het kader van de ontwikkeling van de Integrated Database for Early Music (IDEM) voor de Alamire Foundation. Ondertussen werd deze viewer ook al gebruikt in heel wat andere projecten. Dit was onder meer het geval in het Magister Dixit project voor Lectio en de Codex Eyckensis voor de stad Maaseik.

Deze viewer heeft heel wat meer te bieden dan een standaardviewer. Dit zijn enkele van z'n extra eigenschappen:

- Je kan snel en in één vloeiende beweging inzoomen op de kleinste details. Dit is een belangrijke eigenschap bij wetenschappelijk onderzoek.
- Meerdere objecten kunnen naast elkaar geplaatst worden voor vergelijkend onderzoek.
- De bookmarkfunctie biedt onderzoekers de mogelijkheid om specifieke views te bewaren en te delen met collega's.
- Je kunt je digitale collecties probleemloos delen met andere instellingen die ook gebruikmaken van viewers die IIIF ondersteunen.

Momenteel bekijkt LIBIS de haalbaarheid om ook andere viewers aan te bieden. In eerste instantie wordt er gedacht aan de Universal viewer.

IIIF @LIBIS

Tijdens de voorbije jaren heeft LIBIS sterk ingezet op de mogelijkheden van IIIF. LIBIS onderschrijft namelijk volledig de principes achter het framework en wil verder inzetten op de implementatie en de uitrol door verder te participeren in de community en zelf de nodige ontwikkelingen op zich te nemen.

MEER INFORMATIE?

iiif.io

MEER INFORMATIE OVER IIIF EN DE MIRADOR VIEWER MET UITGEWERKTE USECASES:
libis.be/mirador-iiif

Harrie Bär's pleidooi voor duurzaam erfgoed

Erfgoed is de voorbije decennia populair maar tegelijkertijd ook erg versnipperd geraakt. Dat weten de mensen van het Aezel-project in Nederland maar al te goed. Vandaag zetten zo'n 200 vrijwilligers zich in om allerlei waardevolle informatie te digitaliseren en te centraliseren zodat ze niet verloren gaat voor de generaties die na ons komen. Een opdracht van formaat waarvoor ze samen met LIBIS in zee gingen. Harrie Bär, projectleider én vrijwilliger, licht toe welke richting ze samen inslaan.

Waarvoor staat Aezel?

De afkorting staat voor Archief voor Erfgoed van Zuid-Nederlandse Eigendommen en Leefgemeenschappen. Het Aezel-project heeft als doelstelling allerlei erfgoed informatie te digitaliseren om ze vervolgens in een centrale databank te bundelen en voor het brede publiek ter beschikking te stellen.

Het digitaliseren van al die informatie is een gigantische klus waarvoor we beroep doen op vrijwilligers. In de eerste fase zetten zij zich in om kadastrale en bevolkingsregisters te transcriberen. De bedoeling is om op termijn ook andere informatie (notariële akten, foto's, archeologische en geschiedkundige data) aan de databank te koppelen zodat je rijke, contextuele erfgoed informatie krijgt.

Vanwaar jullie interesse om de erfgoed informatie te digitaliseren en ter beschikking van een breed publiek te stellen?

We stellen vast dat er vandaag heel wat interessante genealogische informatie online beschikbaar is. Alleen is die info zo breed verspreid dat ze moeilijk terug te vinden is. Wij willen al die individuele initiatieven groeperen zodat je één centrale databank krijgt waar je op een overzichtelijke manier erfgoed informatie over je regio kan terugvinden. We zijn ervan overtuigd dat we op die manier mensen van nu een vrij helder beeld van de samenleving van toen kunnen geven.

Weet je wat dat zo boeiend maakt? Door je te verplaatsen in de tijd van toen, ga je minder veroordelend kijken naar de geschiedenis. Je gaat beter begrijpen wat mensen ertoe bracht om bepaalde

beslissingen te nemen. Ik denk hierbij aan m'n familie uit Herstal, een gemeente die vlakbij Luik gelegen is. In de 18de eeuw gingen ze naast hun job als landbouwer een cent bijverdienen door voor de wapenindustrie in Luik houten geweerkolven te snijden. In de context van toen waarin oorlogen voor gebieds-uitbreiding heel actueel waren, kan je zo iets perfect begrijpen.

Zijn er nog andere inzichten die je hebt opgedaan bij het verzamelen van al die geschiedkundige informatie?

De geografische kaarten bevatten heel wat interessante gegevens. Ze tonen je hoe de grenzen door de eeuwen heen steeds maar hertekend werden. Kadasterkaarten uit de beginjaren van de 19de eeuw maakten een einde aan de willekeur van toen. Het waren immers vooral de armen die de meeste belastingen betaalden.

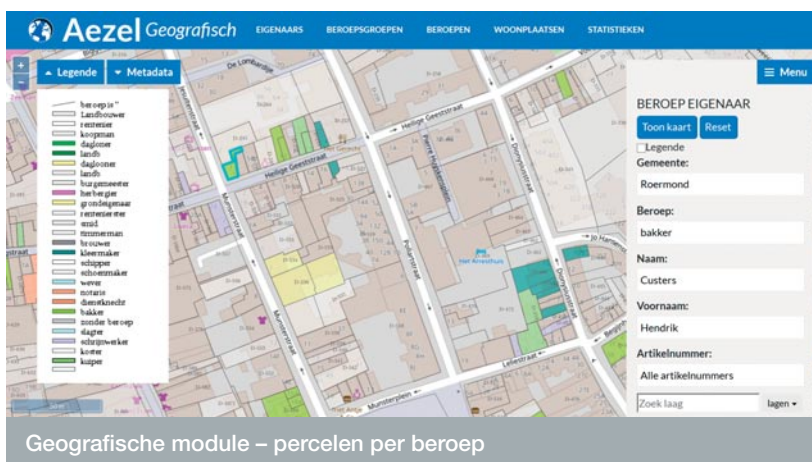
De rijken slaagden er wonderwel in om belastingen te ontduiken. Je ziet dat er op dat vlak nog niet veel veranderd is.

Het zal je niet verwonderen dat de metingen van de percelen grond in de 19de eeuw veel minder nauwkeurig waren dan die van vandaag. In die tijd werd er met meetkettingen gewerkt en dat kon snel deviaties van één meter opleveren. Vandaag zijn dat soort afwijkingen verleden tijd.

Persoonlijk vind ik dat het echt wel de moeite loont om de kaarten van vroeger met die van vandaag te vergelijken. Als je bijvoorbeeld de kaart die in 1842 van de Sint-Christoffel Kathedraal gemaakt werd, vergelijkt met Google-Map, dan ontdek je dat het kerkhof dat zich vroeger rond de kerk bevond, verdwenen is. Je ziet ook dat de kerk verbouwd werd ten gevolge van bombardementen tijdens de oorlogen.

Hoe zijn jullie concreet te werk gegaan om die gigantische hoeveelheden data te verzamelen en te structureren?

Eigenlijk zijn we al sinds 1989 actief met het bij elkaar sprokkelen van al die informatie om ze in databanken op te bergen. Zoals je weet, is de software om performante databanken te ontwikkelen,

de laatste jaren erg geavanceerd. Dat is alvast een vaststelling tot dewelke we gekomen zijn tijdens onze samenwerking met LIBIS.

Wat houdt jullie partnerschap met LIBIS in?

Hun expertise op het vlak van erfgoed helpt ons om het Aezel-project in een hogere versnelling te brengen. De oplossingen die zij via hun Heron-dienstverlening aanbieden, vormen een juiste match met onze noden. Je merkt dat het doordachte en progressieve oplossingen zijn die getuigen van inzichten in het digitaliseren, inventariseren en publiceren van erfgoed.

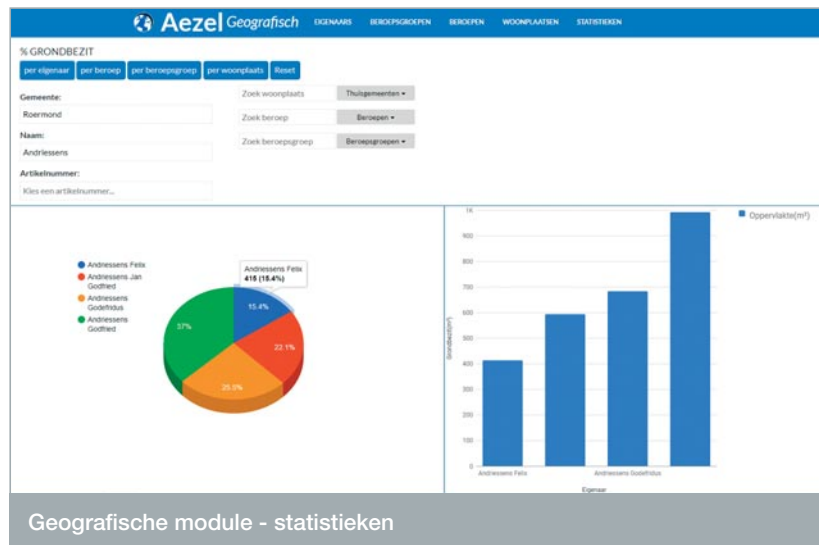
Voor ons is deze samenwerking een pluspunt. Maar ik denk dat ook LIBIS het Aezel-project als een interessante casus ervaart. Het feit dat wij nieuwe wegen willen bewandelen en met onze databank verder willen gaan dan het beschikbaar maken van enkel beeld en geluid, triggert hen om out-of-the-box te denken en met innovatieve werkwijzen te komen.

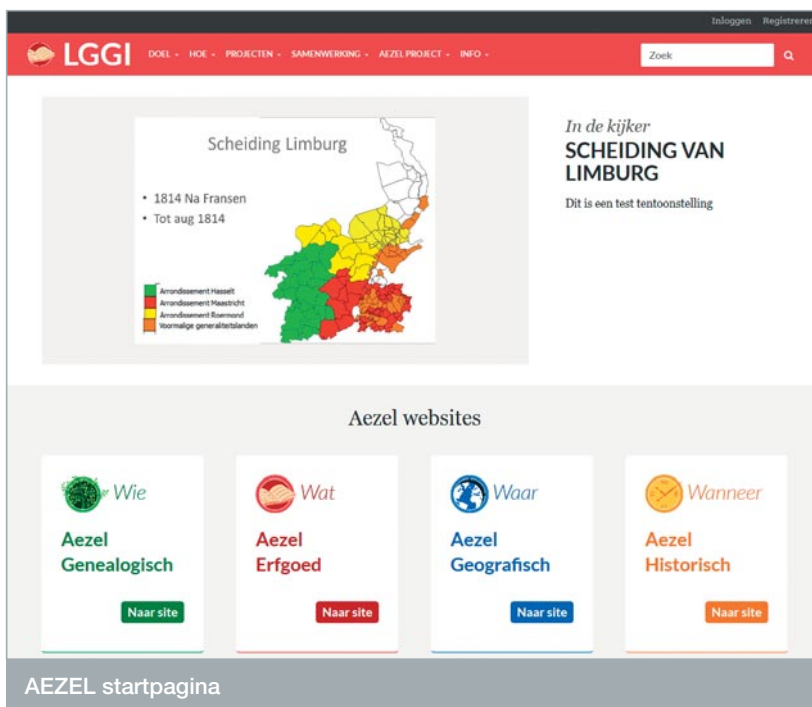
Wat valt je op in hun aanpak?

Ze slagen erin snel in te schatten wat wij precies nodig hebben. Met andere woorden: ze maken in een minimum van tijd de vertaalslag van een complex 'heritage issue' naar een 'heritage solution'. Wat we ook waarderen is de directheid van hun communicatie. Hierdoor bespaar je heel wat kostbare tijd en misverstanden.

Wat ervaren jullie zelf als de sterke punten en aandachtspunten van dit project?

Dat we de fundamenten aan het leggen zijn om kostbare erfgoeddata voor een breed publiek toegankelijk te maken, is een prestatie waar we best trots op zijn. De databank die we bouwen, maakt het immers mogelijk om erfgoed informatie op een vlotte manier toe te voegen en op te zoeken. Heeft iemand interessante informatie ontdekt, dan kan die dat nu via de databank gewoonweg delen zodat anderen hier ook gebruik kunnen van maken.

Eigenlijk kan je stellen dat wij met dit project ervoor zorgen dat erfgoeddata ook voor de generatie van 'digital natives' beschikbaar blijft. Zoals je weet, zijn jongeren vandaag gewend om al hun informatie online te zoeken en te vinden. Willen we dat ook zij in contact blijven met het erfgoed van de generaties voor hen, dan kan je niet anders dan informatie over hun roots via het web toegankelijk te maken.

Een ander sterk punt van onze databank is de betrouwbaarheid. De data die je er vindt, zijn immers gecheckt en gevalideerd. In deze tijden van 'fake news' is dit zonder meer een troef. Ook het gegeven dat de databank het potentieel heeft om verder uit te breiden, is voor ons een meerwaarde. Wij weten immers nu al dat het volume aan content alleen maar zal toenemen.

Of er aandachtspunten zijn? Die zijn er uiteraard. We zouden graag nog meer koppelingen tussen verschillende soorten data leggen. Zodat je nog rijkere context over een persoon of een locatie krijgt. Ik bekijk dit project in ieder geval als een werk dat in continue evolutie is.

Als een 'work in progress' dat al doende steeds beter wordt.

Kunnen jullie nog vrijwilligers in dit project gebruiken?

Zeker. Het Aezel-project valt of staat met vrijwilligers. Gelukkig doen vrijwilligers aan mond-aan-mond reclame en breidt hun aantal nog steeds uit. Het is aanmoedigend om te zien hoeveel mensen zich nuttig willen maken en iets willen doen waar de samenleving baat bij heeft.

Wat waren de grootste uitdagingen die jullie onderweg moeten aangaan?

Onze job houdt in dat we voortdurend keuzes moeten maken. Er is ontzettend veel werk te doen. Willen we het overzicht blijven behouden, dan kunnen we niet anders dan uit het gigantische takenpakket bepalen wat we eerst en wat we later zullen aanpakken. Bij het maken van die keuzes hou ik altijd onze langetermijndoelstelling voor ogen: kostbare erfgoed informatie met zoveel mogelijk mensen op een gebruiksvriendelijke manier delen.

Waar willen jullie in de toekomst met dit project naartoe?

Er zijn nog zoveel mogelijkheden die we met de databank kunnen exploreren en realiseren. Ik zie bijvoorbeeld dat er een grote interesse voor bidprentjes is. Nu worden ze via allerlei individuele initiatieven verzameld waardoor je ze in allerlei afzonderlijke bestanden (kartonnen dozen, cd's, jpeg's, ...) terugvindt. Als we die nu eens allemaal digitaliseren en in één grote bestand integreren, dan kunnen toch veel meer mensen dit soort herdenkingen raadplegen. Ze bevatten trouwens een schat aan informatie.

Is dit geen eigenaardig verschijnsel? Enerzijds leven we in sterk geglobaliseerde tijden. Anderzijds is er een groeiende interesse voor de lokale geschiedenis. Hoe rijm je dat?

Ik zie geen contradictie. Mensen willen weten waar ze vandaan komen. Je zou zelfs kunnen zeggen dat in deze digitale tijden die ons als mens vervreemden, de nood om terug naar onze roots te keren, zelfs groter wordt. Wij willen in ieder geval met het Aezel-project mensen de kans bieden hun verleden binnen te stappen om er zo opnieuw voeling mee te krijgen.

MEER INFORMATIE OVER AEZEL:
aezel.eu

NAAR DE GEO-TOEPASSING:
aezel.eu/geo/thema/eigenaars/eigenaars.php

MEER INFORMATIE OVER HERON:
heron-net.be

Teamwork Projects

PROJECTMANAGEMENT TOOL

Online project-management tool

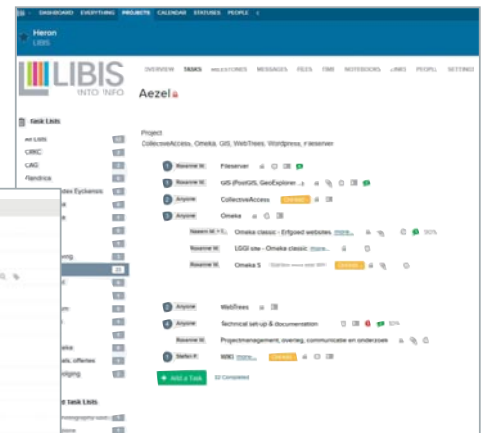
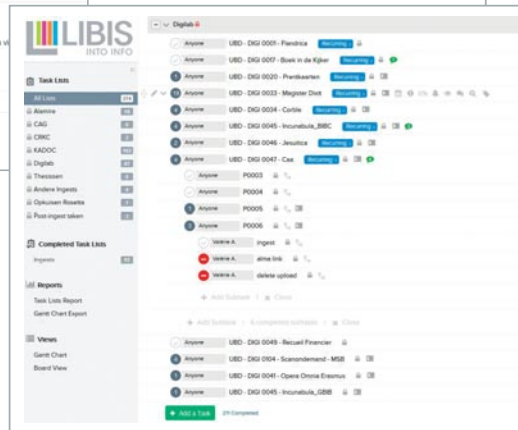
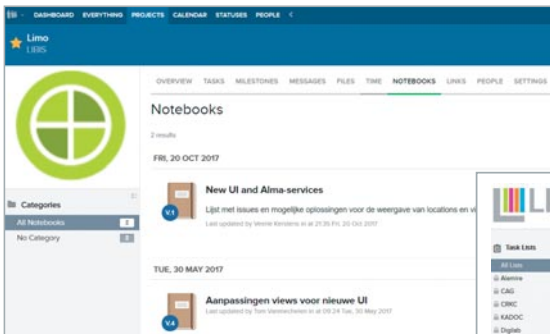
Het LIBIS-team werkt aan heel wat projecten. Om al dit projectwerk zo efficiënt mogelijk uit te voeren en binnen de vooropgestelde deadlines op te leveren wordt er onder meer gebruikgemaakt van Teamwork Projects. Dit is een online project management tool die het mogelijk maakt om op een overzichtelijke manier met meerdere personen aan een project te werken. Niet enkel de LIBIS-medewerkers maar ook externen die bij het project betrokken zijn, kunnen toegang krijgen. Zo kunnen ze de ontwikkeling van het project opvolgen of een status-update doen van de taken die aan hun werden toegewezen.

Een systeem met veel opties

In deze applicatie neemt de lijst van taken en subtaken een centrale plaats in. Aan deze taken kan je verantwoordelijke personen maar ook deadlines en documenten koppelen. Via Teamwork Projects kan je niet alleen vlot de evolutie van een project opvolgen. Je kan er ook voor kiezen om via mail op de hoogte gehouden te worden van het verloop van het project. Andere veelgebruikte mogelijkheden van Teamwork Projects zijn het aanmaken van Gantt charts waarmee je het project kan visualiseren. Er is ook de optie om aan 'time tracking' te doen. Zoals de naam al aangeeft, kan je dankzij deze Gantt charts per taak allerlei interessante informatie verzamelen. Zoals bijvoorbeeld de hoeveelheid tijd die aan een specifieke taak besteed werd. Vooral voor projecten met externe financiering en fondsen is dit belangrijk.

Handig om overleg te organiseren

Bij LIBIS worden niet alleen projecten in Teamwork Projects opgevolgd. LIBIS-medewerkers gebruiken de applicatie ook als een instrument om to-do-lijstjes aan te maken of om het intern overleg te organiseren. En niet te vergeten, een aantal belangrijke documenten zoals workflowprocessen en documentatie worden via Teamwork Projects onder de LIBIS-collega's gedeeld.

Leganto

LINK TUSSEN DOCENTEN, STUDENTEN EN BIBLIOTHECARISSEN

Docenten die leesmateriaal eenvoudig samenstellen en beheren; bibliotheken die deze literatuur met enkele muisklikken beschikbaar stellen en studenten die binnen de leeromgeving van hun cursussen deze leeslijsten raadplegen, bediscussiëren en verwerken. Het is een samenvatting van de functionaliteiten van Leganto waaruit blijkt dat dit Ex Libris' product een onontbeerlijke schakel vormt tussen docenten, studenten en de bibliotheek. Dit academiejaar start aan de KU Leuven een kleine pilotgroep van docenten en studenten met deze applicatie, die ondersteund wordt door enkele informatiespecialisten van de KU Leuven Bibliotheken en Business Consultants van LIBIS.

LIBIS als development partner

Ex Libris, leverancier van bibliotheek- en informatiesystemen, ontwikkelde Leganto als een tool voor het onderwijs waarbij bibliotheken binnen hun onderwijsinstelling een sleutelfunctie kunnen vervullen. In 2015 stapte LIBIS als development partner in het Leganto-project en werkte hieraan samen met de University of Oklahoma (Verenigde Staten),

het Imperial College en de Kingston University (Verenigd Koninkrijk) en University of New South Wales (Australië).

Een korte situatieschets: de bibliotheken van de KU Leuven willen investeren in handboekencollecties en leesplanken voor studenten. Tot dan inventariseert de universiteit via verschillende kanalen welke literatuur per academiejaar relevant is voor studenten. Dit gebeurt onder meer op basis van contacten met docenten, ECTS-fiches*, informatie van de cursusdienst en verzoeken van de

Fysica voor informatici BEWERKEN

De student wordt vertrouwd gemaakt met de klassieke mechanica (Newton). Naast oog voor de conceptuele opbouw, is het vooral de bedoeling om dagdagelijks waargenomen fysische fenomenen te begrijpen, verklaren en voorspellen.

[Add Subjects](#)

UITGEGEVEN [B-KUL.X0C96A \(2017\)](#) Bijgewerkt 2 minuten geleden 3 items in 1 secties

3/3 items zijn in verwerking

Core material + ...

- Physics for scientists and engineers with modern physics.** ...
8th int. ed., Brooks/Cole, 2010., Totaal Pagina's XXXII, 1440 p.
[Optional Reading](#)
[Verzonden Beschikbaar](#) at KU Leuven Campusbibl. Arenberg WBIB: Openrek-collectie (CBA) : 2 53 2010 en meer locaties
- Natuurkunde. 1 : Mechanica en thermodynamica.** ...
4de herz. ed., Pearson Education Benelux, 2014., Totaal Pagina's XX, 640, 41 p.
[Download Download](#)

Items leeslijst: voorbeeld van een gepubliceerde leeslijst in Leganto

Reading Lists Task List

Assigned to Me | Unassigned | Assigned to Others

1 - 12 of 12 | All | 🔍

Status: All | Alerts: All | Publication Status: Active

Code	Name	Status	Assignee	Owner/s	Due Back Date
1 0.059461654572520...	Algemene natuurkunde: elektromagnetisme (B-KUL-X0A35A)	Complete	Van Poppel, Sanne	Multiple	30/06/2018
2 0.059461654572520...	Algemene natuurkunde: elektromagnetisme, golven en optica (B-KUL-X0D86A)	Complete	Van Poppel, Sanne	Multiple	30/06/2018
3 0.061331125111696...	Engels: taal & tekst I, deel 1	Ready For Processing	Van Poppel, Sanne	Multiple	22/12/2017
4 0.434671245052609...	Kwantummechanica (B-KUL-X0D31A)	Complete	Van Poppel, Sanne	Multiple	30/06/2018
5 0.434671245052609...	Kwantummechanica voor chemici (B-KUL-X0D92A)	Ready For Processing	Van Poppel, Sanne	Multiple	30/06/2018
6 0.434671245052609...	Inleiding tot de kwantummechanica (B-KUL-X0D31B)	Ready For Processing	Van Poppel, Sanne	Multiple	30/06/2018

Leeslijsten in Alma: overzicht van leeslijsten in Alma, toegekend aan een bibliotheekmedewerker

studenten. Met Leganto wordt het voortaan mogelijk voor docenten om literatuur met betrekking tot een cursus overzichtelijk te bundelen en per item of per lijst aan de bibliotheek te communiceren welke items (bij)besteld, apart gezet of gescand dienen te worden. Met de komst van Leganto ontstaat dan ook de verwachting dat elke bibliotheek van de KU Leuven een actuele en volledige handboekencollectie aan haar studenten kan aanbieden.

In een eerste fase wordt vanuit de KU Leuven deze tool door bibliotheekmedewerkers op gebruikersgemak getest. Daarnaast brengen ze in kaart welke werkwijze docenten bij het maken van literatuurlijsten hanteren. Eveneens toetsen ze af welke hun wensen zijn op het vlak van een leeslijsttoepassing en welke rol bibliotheken binnen dit proces kunnen spelen.

Pilootgroep van docenten en studenten

Snel wordt duidelijk dat Leganto een wisselwerking tussen de docenten en de bibliotheek tot stand brengt en op

die manier vooral een meerwaarde voor docenten en studenten creëert. Dit semester wordt Leganto getest door een pilootgroep die uit deze twee gebruikersgroepen bestaat. Docenten kunnen iedere bron, van tekstdocument tot film en van website tot RIS-file*, opladen en daarnaast items uit de eigen catalogoog of uit bestelpagina's toevoegen. Op deze manier kunnen zij, al dan niet met de hulp van de bibliotheek, zeer eenvoudig leeslijsten voor hun cursus aanmaken. Ze kunnen ze bovendien vlot beheren en jaar na jaar dupliceren.

Die leeslijsten kunnen studenten op een zeer gebruiksvriendelijke manier raadplegen vanuit Toledo. Dit is de leeromgeving van de KU Leuven die op Blackboard gebaseerd is. Per item binnen een lijst kunnen er notities gemaakt worden en kan er tussen studenten en docenten gediscussieerd worden over de inhoud. Docenten kunnen dit soort interactie en andere activiteiten opvolgen zodat ze tijdens de colleges kunnen inspelen op de vragen die bij het lesmateriaal gesteld worden.

Naast actieve leeslijsten die bij een cursus horen, kunnen docenten én studenten eigen collecties voor andere

(onderzoeks)projecten aanmaken. Dit kan een nieuw boek of een congres zijn of een paper of masterthesis. Deze items of collecties kunnen bovendien eenvoudig gedeeld worden met andere geïnteresseerde vakgenoten of studenten. Zo wordt Leganto een verzamelplatform waar zich allerlei interessante documenten bevinden die zowel voor eigen gebruik als samenwerkingsprojecten tussen docenten, studenten en bibliotheken geraadpleegd kunnen worden. Verwacht wordt dat Leganto geleidelijk over de hele instelling uitgerold zal worden. LIBIS hoopt alvast met deze tool een nieuwe waardevolle applicatie aan docenten en studenten te kunnen aanreiken en op die manier het pedagogisch project zowel van de KU Leuven als van andere onderwijsinstellingen op een efficiënte manier te ondersteunen.

Auteur: Sanne Van Poppel – KU Leuven Bibliotheken Campus Kulak Kortrijk

* *ECTS-fiches: ECTS (European Credit Transfer System) is een Europees systeem voor de overdracht en accumulatie van studiepunten. De ECTS fiche is een document dat alle essentiële informatie over een opleidingsonderdeel samenbrengt.*

* *RIS-file: Is een Reserach Information Systems citatie. RIS is een gestandaardiseerd tag formaat ontwikkeld door Research Informations Systems met de bedoeling om citatieprogramma's het mogelijk te maken om data uit te wisselen.*

Resolv: LIBIS' Resolver

Identifiers als wegwijzers

In een digitale wereld waarin je op het internet allerlei soorten data (metadata, pdf-bestanden, manuscripten, foto's van ingescande affiches, prentkaarten of ander beeldmateriaal) vindt, wordt het al snel geen makkelijke opgave om relaties tussen de verschillende objecten en systemen op een duurzame manier te beheren. Komt daarbij dat data zich meestal in gespecialiseerde silo's

bevinden en dat elk systeem bovendien beschikt over een eigen eco-systeem dat nogal eens vervangen wordt.

Willen we al deze data op een duurzame manier beheren, dan wordt het steeds belangrijker om de te beheren data op een unieke manier te benoemen of ervoor te zorgen dat er op een gestandaardiseerde manier tussen objecten kan genavigeerd worden. Dit gebeurt aan de hand van unieke identifiers.

Zoeken én vinden met Resolver

De Resolver is een tool die door LIBIS ontwikkeld werd en die identifiers met elkaar verbindt via een graph (uit de grafentheorie). De Resolver werd vanuit een concrete nood ontwikkeld tijdens de periode dat objecten vanuit DigiTool werden gemigreerd naar Rosetta (in de dienstverlening van LIBIS bekend als Teneo) en het noodzakelijk was dat deze objecten ook met hun originele DigiTool identifier konden gevonden worden.

Standaard toont de Resolver een thumbnail van het gevraagde bestand. Door een parameter (actie) mee te geven kan een download link worden getoond of kan een viewer toepassing worden geopend.

Met de LIBIS Resolver kan je vandaag objecten terugvinden aan de hand van een identifier die zich eveneens in het origineel Digitoool-document bevindt.

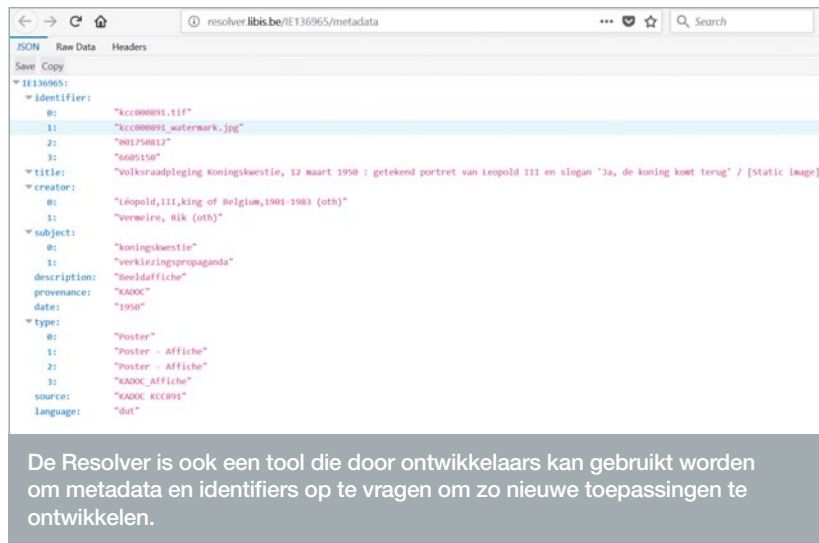
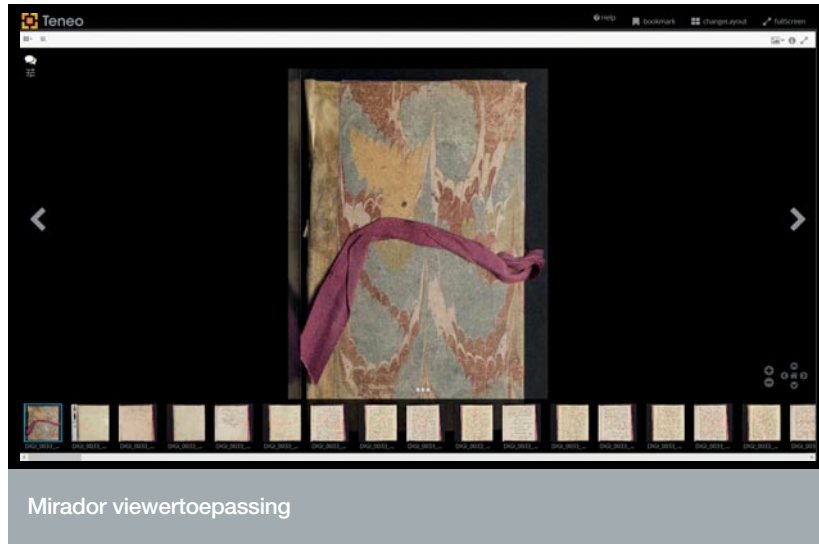
Perspectieven

Momenteel is LIBIS de functionaliteit verder aan het uitdiepen en aan het uitbreiden naar andere systemen. Concreet betekent dit dat alle identifiers die in de verschillende bestanden doorheen de verschillende systemen gevonden kunnen worden, samengebracht worden in één grote graph die uit allerlei relaties en referenties bestaat.

Elke tak in de graph beschikt over een unieke identifier waardoor de Resolver ook als een URL shortener of DOI-handler kan gebruikt worden. Door voor slimme URL's te kiezen kunnen bijvoorbeeld maandelijkse aanwinstenlijsten sterk vereenvoudigd worden.

In concreto

Vandaag kunnen ontwikkelaars reeds LIBIS' search-API's gebruiken. Hierdoor kunnen met één interface meerdere zoekomgevingen zoals Primo, Alma, Rosetta, Adlib en Brocade worden ondervraagd. Door deze mogelijkheden te integreren in Resolv wordt het eenvoudiger om bijvoorbeeld widgets voor webpagina's te creëren. Door alle systeem-identifiers op één plaats te verzamelen wordt het ook handiger om sitemaps te maken die door de Googles van deze wereld kunnen gecrawld worden. Dit biedt het voordeel dat er beter kan bepaald worden wat er geïndexeerd wordt en waar men terecht komt.

Voor systemen die over beperkte metadata of geen eigen eindgebruikersomgeving beschikken, betekent dit dat er ook een landingspagina kan worden voorzien waarop de data (uit de graph) op een mens- en machinevriendelijke (linked data) manier kunnen getoond worden.

ALMA D EFFICIËNT BEHEER VAN 'EIGEN' LOKALE DIGITALE DOCUMENTEN

Het aantal digitale documenten waarmee organisaties geconfronteerd worden neemt aan een duizelingwekkend tempo toe waardoor ook de noodzaak aan efficiënte manieren om deze digitale data te structureren en te beheren groter wordt. Daarnaast mag ook het belang van duurzame bewaring van deze documenten niet worden onderschat.

LIBIS biedt hiervoor reeds een aantal oplossingen aan, zoals Lias en Teneo, die afhankelijk van de noden kunnen worden ingezet.

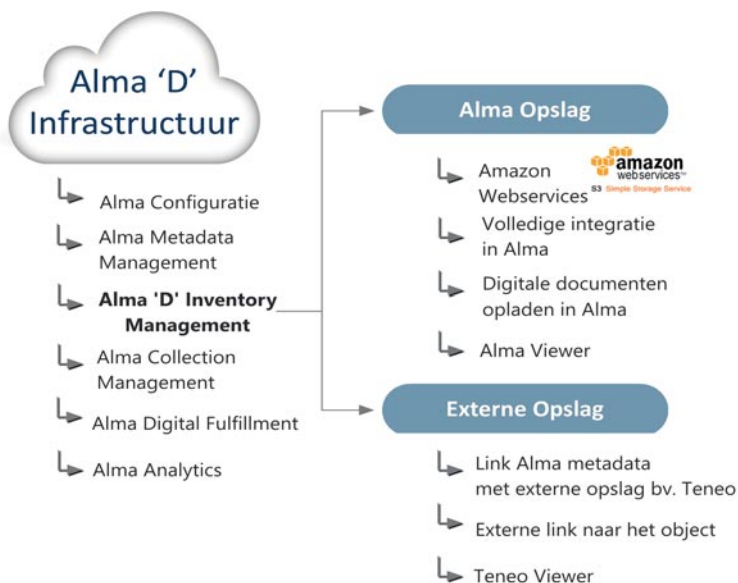
Alma Digital

Met Alma D komt er nu nog een mogelijkheid bij om eigen lokale documenten efficiënt te beheren. Het bewaren, ontsluiten en integreren van diverse soorten digitale objecten staat hierbij centraal en kan afgesteld worden op de specifieke noden van de instelling.

Zoals de naam duidelijk maakt is Alma D een onderdeel van Alma waardoor het URM-principe nog verder wordt uitgediept en nu naast gedrukt en elektronisch materiaal ook digitaal materiaal kan beheerd worden in één en dezelfde omgeving.

Voor het bewaren van de documenten kan er gekozen worden voor verschillende oplossingen. Zo kan er gekozen worden om de bestanden op te slaan in de Alma Cloud die gebaseerd is op Amazon Web Services (Amazon S3).

Wie meer wil kan ook opteren voor opslag in Teneo, met deze optie worden documenten ook meteen voor de lange termijn gepreserveerd, wordt het mogelijk om verschillende afgeleiden te maken en kan een meer gesofisticeerd toegangsmodel worden uitgewerkt. Uiteraard kunnen de bestanden ook worden opgeslagen op eigen infrastructuur. In elk geval kunnen deze documenten gevonden worden via Limo (of een vergelijkbaar systeem) en meteen aan de gebruiker worden aangeboden (mits de juiste toelating). Voor documenten in de Alma Cloud gebeurt dit via standaard viewers; documenten in Teneo kunnen ook getoond worden in gespecialiseerde viewers zoals bijvoorbeeld Mirador.

Cijfers en efficiëntie

Natuurlijk kan je één en ander ook opvolgen via Alma Analytics: geen cijfers om de cijfers maar betekenisvolle data om het beheer van je documenten zo efficiënt mogelijk en afgestemd op de noden van je organisatie te kunnen organiseren.

Kortom, met Alma D is er weer een extra bouwsteen beschikbaar die de werking en het belang van de bibliotheek/documentatiecentrum kan ondersteunen.

MEER INFO: libisnet.be/alma-info

LIMO'S GEÏNTEGREERDE ZOEKINTERFACE VOOR DIVERSE DATABANKEN

Met Limo kan je een brede waaier aan informatiebronnen ondervragen. Zo kan je je eigen catalogus waarin zowel gedrukt als digitaal en elektronisch materiaal beheerd wordt, met de Primo Central Index combineren. Deze index bestaat ondertussen uit meer dan 1,5 miljard records van haast alle grote en een flink aantal kleinere uitgeverij. Ook een groot aantal open access repositories maakt er deel van uit. Kortom, met Limo is al deze informatie binnen enkele clicks 'at your fingertips'.

Maar er is nog zoveel meer ... Met Limo krijg je ook vlot toegang tot je eigen specifieke collecties die in andere bestanden worden beheerd. En ook tot lokale bestanden en databanken die niet worden ontsloten via de Primo Central Index, ... Met Limo kan je dus al deze gediversifieerde bronnen via één zoekinterface ontsluiten. Bovendien biedt Limo nog een ander pluspunt: deze applicatie kan je volledig op je eigen noden en wensen afstemmen.

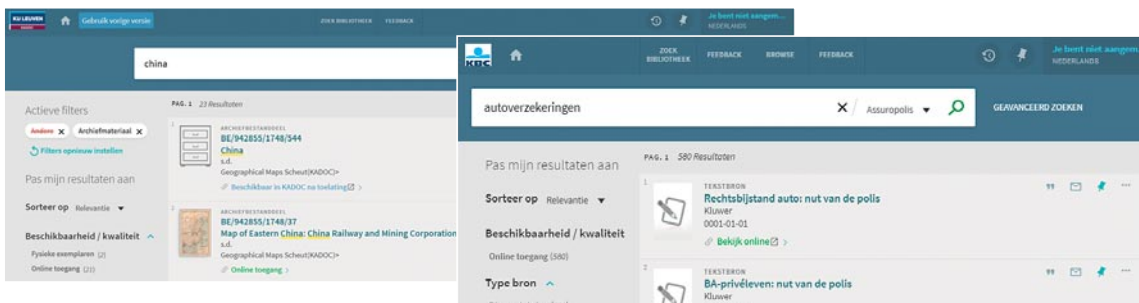
Data in Limo bevroegbaar maken

Afhankelijk van de toepassing kan de meeste gepaste methode worden gebruikt om de data bevroegbaar te maken in Limo.

- De meest flexibele manier is het inladen van de data in Limo. De aanlevering kan in verschillende formaten zoals CSV, Excel, XML, MARC, ... plaatsvinden. Op die manier kan de beste zoekervaring worden aangeboden die met de andere beschikbare bronnen compatibel is.
- De bron kan ook benaderd worden via API's. Deze benadering veronderstelt uiteraard dat het bronsysteem over API's beschikt. Dat is minder flexibel als methode maar levert wel het voordeel dat het real-time is.

Enkele realisaties

- De metadata van de Vlaamse overheidspublicaties worden wekelijks via een API opgeladen in XML-formaat. De records worden op dezelfde manier als catalogusrecords ontsloten. De thumbnails zijn afkomstig uit de databank van de Vlaamse overheidspublicaties.
- De metadata van de archiefrecords uit scopeArchiv worden ingeladen in XML-formaat. Een mapping op maat zorgt ervoor dat de specifieke eigenheid van de metadata gerespecteerd wordt. Zo werd onder meer de beschikbaarheidsweergave aangepast voor deze bron en werd een facet, specifiek voor archiefmateriaal, toegevoegd. Bij gedigitaliseerde archiefstukken kan de gebruiker met één muisklik doorklikken naar de online versie in Teneo, de plek waar deze documenten duurzaam worden bewaard.
- De databank Assuropolis is via een API in real time doorzoekbaar in Limo. Hier werd geopteerd voor een afzonderlijke zoekomgeving. Gebruikers kiezen dus of ze de catalogus dan wel de databank willen doorzoeken. De metadata zijn vrij toegankelijk. Gebruikers die over de juiste rechten beschikken, hebben toegang tot de volledige tekst in de databank.

ZOEKEN IN LIMO: limo.libis.be

MEER INFO: libisnet.be of into-info@libis.be

BIBLIOTHEEK VAN HET FEDERAAL PARLEMENT

Achter de gevels van de Drukpersstraat nummer 35 bevindt zich de bibliotheek van het Federaal Parlement. Hier kunnen parlementsleden en hun medewerkers terecht voor allerlei informatie die hen helpt hun wetgevende taak naar behoren uit te oefenen. Philippe Delbart, directiedocumentalist en coördinator van deze bibliotheek, leidt ons rond op deze plek waar je het ontstaan en de geschiedenis van België netjes in rekken opgeborgen vindt.

Een rijke geschiedenis

Het verhaal van de bibliotheek van het Federaal Parlement begint in 1831. Het is de start van een geschiedenis die parallel loopt met die van België en gekenmerkt wordt door een paar bijzondere ijkpunten. “Een opmerkelijk moment is de brand die in 1883 in de bibliotheek woedde. Stel je voor: al dat papier dat toen in de vlammen moet zijn opgegaan. Een merkwaardig gegeven is dat deze bibliotheek de twee wereldoorlogen hadden hun commandoposten in het parlement opgetrokken. Vermits de bibliotheek zich toen nog in hetzelfde gebouw als het parlement bevond, was ze min of meer beschermt.” Een bibliotheek met een geschiedenis van meer dan 186 jaar, moet een vat vol opmerkelijke feiten en anekdotes zijn. Philippe Delbart benadrukt dat 1987 een sleutelmoment in de geschiedenis van deze bibliotheek was. Het is het moment waarop de beslissing valt om deel uit te maken van LIBISnet. “Met de jaren was de collectie steeds uitgebreider geworden. Het catalogeren aan de hand van steekkaarten was bijzonder arbeidsintensief waardoor de noodzaak om met een geautomatiseerd systeem te kunnen werken meer dan acuut was. Onze toetreding tot het netwerk was het beginpunt van ons automatiseringsproces. Van dan af was er geen terugkeer naar het vroegere manuele proces meer mogelijk. Het was ook het moment waarop onze bibliotheek uit haar muren trad. Plots kregen we toegang tot de collectie van andere partnerbibliotheken. Een nieuwe wereld ging voor ons open.”

De bibliotheek. Toen én nu.

Vandaag bestaat deze bibliotheek uit 320.000 documenten. In lopende meters uitgedrukt komt dit neer op 16 kilometer. Het is een combinatie van boeken, verslagen, tijdschriften waarin je allerlei informatie vindt over onderwerpen die parlementsleden kunnen interesseren. Het gaat dan over onderwerpen zoals de politieke geschiedenis, wetgeving, rechtspraak, rechtsleer, sociologie, economie, monetair beleid, ...

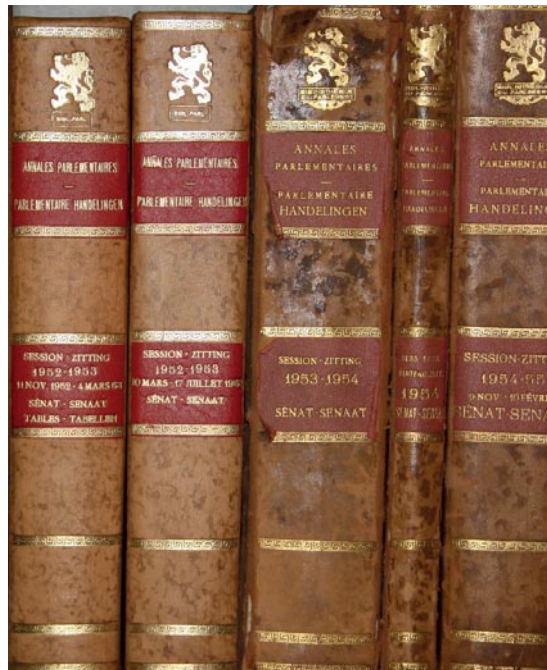
“Wat ik persoonlijk interessante collectiestukken vind, zijn de politieke pamfletten die dateren van het einde van de 18e eeuw en uit de periode van de Brabantse revolutie. Het zijn korte teksten die burgers schreven en uitdeelden en waarmee ze bepaalde wantoestanden aan de kaak stelden en hun medeburgers opriepen om dit niet langer te pikken. Eigenlijk waren het de sociale media van toen.” Philippe Delbart haalt er een geschiedkundig boek bij waar foto's ons dichterbij de tijd van toen brengen. “De bibliotheek was toen geconcipieerd als een salon waar parlementsleden rustig konden lezen terwijl ze een tas koffie dronken. Het werd hun zelfs gegund om in de bibliotheek van het parlement in alle rust een roman te lezen. Vandaag is dit ondenkbaar. Vandaag is het lezen van een roman binnen je arbeidsuren niet alleen ‘not done’. Parlementsleden en hun medewerkers verplaatsen zich steeds minder om informatie in de bibliotheek te komen raadplegen. Meer en meer doen ze dit vanachter hun computer, laptop of tablet. Ja, het mobiele tijdperk is zelfs in deze eeuwenoude bibliotheek zeer duidelijk voelbaar.”

Informatie delen = informatie vermenigvuldigen

Philippe Delbart benadrukt dat de bibliotheek met de jaren erg geëvolueerd is. Heel wat stukken zoals parlementaire verslagen vind je niet langer in de rekken maar op het web. Wil je er bijvoorbeeld achter komen hoe een bepaalde wet tot stand kwam of welke houding de oppositie ten aanzien van een nieuwe wet aannam, dan hoef je niet langer archieven in te duiken. Een paar kliks op het internet helpen je aan de informatie die je zoekt.

“Op de website www.dekamer.be kan je zowel de verslagen van de plenaire vergaderingen in de kamer of de senaat als de verslagen van de commissies raadplegen. Ook wij gebruiken dus het worldwide web als een opslagplaats voor een deel van onze collectie. Een niet onbelangrijk detail: de stukken die je daar vindt, zijn toegankelijk voor het brede publiek. Persoonlijk vind ik dit een grote stap voorwaarts. Ik ben namelijk een fervente voorstander van transparantie. Want informatie delen is gelijk aan informatie vermenigvuldigen. Vandaar dat ik al van bij de start van het internet gewonnen was voor de introductie van het internet in de kamer. Het heeft weliswaar tot 1997 geduurd vooraleer de twee eerste computers in het halfrond van de kamer geïnstalleerd werden. Haast niet te geloven als je bedenkt dat volksvertegenwoordigers vandaag bijna continu via hun tablet of mobiele telefoon met het web verbonden zijn.”

In-house digitalisering

Het team van de bibliotheek van het Federaal Parlement bestaat uit 45 medewerkers. Het is een combinatie van een 10-tal juristen, 8 documentalisten en enkele technici en administratief personeel. Een paar medewerkers zijn actief binnen Digidoc. Dit is een afdeling van de bibliotheek waar talloze microfilms opgeslagen worden. Het zijn microfilms die je toegang geven tot de Belgische dagbladen uit ver vervlogen tijden.

“Wil je bijvoorbeeld een Belgisch Staatsblad uit 1965 raadplegen, dan ben je hier aan het juiste adres om de gemicrofilmde editie via een beeldscherm te lezen. Daarnaast beschikt onze Digidoc unit over scannings-apparatuur. Hier worden allerlei parlementaire documenten gescand zodat ze op het web (www.dekamer.be) kunnen geplaatst worden. Dat we hierin geïnvesteerd hebben, heeft vooral te maken met onze ambitie om informatie zoveel mogelijk via onze website toegankelijk te maken. Anno 2017 willen we informatie zo weinig mogelijk achter muren verborgen houden maar zoveel mogelijk delen zodat de informatie vlot kan doorstromen naar de mensen die ernaar op zoek zijn. Ik ben ervan overtuigd dat digitale media binnen onze bibliotheek steeds meer terrein zal winnen.”

De bibliotheek van de toekomst

In een tijdperk waarin informatie zich aan een ijsnel tempo vermenigvuldigt, is het voor parlementariërs geen evidente opgave om aan de juiste en relevante informatie te raken. Kan de bibliotheek hen hierbij helpen?

“Het is een cruciale vraag. Wij zien het inderdaad als onze opdracht om de parlementsleden binnen dit veeleisende informatietijdperk nog adequater te ondersteunen. Informatie verzamelen is één ding maar nog belangrijker wordt het om de betrouwbaarheid van deze informatie te evalueren en er de meeste relevante info uit te selecteren. De vraag die we ons hierbij stellen is: wat is essentieel en wat is toekomstig? Als wij die selectie kunnen maken, kunnen we onze ‘klanten’ echte waardevolle informatie bieden zodat zij hun argumenten met feiten en onderzoek kunnen staven. Op die manier krijg je een sterk debat. En is dat niet de essentie van een goed functionerende democratie?”

Voor Philippe Delbart is de bibliotheek van het Federaal Parlement een deel van z'n leven. Tijdens de 36 jaren die hij hier gewerkt heeft, was hij getuige van vele veranderingen. Meer nog, hij heeft de bibliotheek en haar gebruikers doorheen vele veranderingen gegidst. Het waren jaren waarin hij veel opgestoken heeft over hoe je een bibliotheek optimaal kan laten functioneren.

“Bibliotheekautomatisering was uiteraard de grote gamechanger de voorbije decennia. Maar daarnaast was het vertrouwen van onze gebruikers winnen en handhaven de andere meest cruciale factor. Erachter zien te komen wat je gebruikers willen en daar concreet op inspelen; het blijft voor mij het fundament voor een performante bibliotheek.”

DE MENS ACHTER LIBISnet

Naam :
Marina Teirlinck

M'n functie

Als bibliothecaris van het Bischoppelijk Seminarie Gent ben ik - samen met professor dr. Peter Schmidt - verantwoordelijk voor het beheren van onze bibliotheek. Die bestaat enerzijds uit een moderne theologische collectie en anderzijds uit een erfgoedcollectie die allerlei werken zoals atlanten, kunstboeken, wetenschappelijke publicaties en religieuze en filosofische stukken bevat.

M'n professionele activiteit

Ik doe dit nu 25 jaar en nog steeds met veel voldoening. In onze uitleenbibliotheek kom ik in contact met studenten die ik met hun zoekwerk kan helpen. Dat vind ik fijn om te doen. Maar ook het andere facet van m'n job, het beschrijven van de werken uit onze erfgoedcollectie, trekt me aan. Om die beschrijvingen zo nauwkeurig mogelijk te doen, moet ik heel wat research doen. Hierdoor leer ik voortdurend bij en precies dat maakt dat m'n job nooit saai wordt.

M'n lievelingsboek

De laatste tijd lees ik veel romans. Een schrijfster die me de voorbije jaren erg weet te boeien, is Léonor de Récondo. Ze is niet alleen schrijfster maar ook violiste. Het is vooral haar uitgepuurde, poëtische manier van schrijven die me aantrekt. Ze slaagt erin om diepmenselijke gevoelens zo te beschrijven dat je geraakt wordt. Nooit wordt ze echter melig. Recent las ik van haar 'Pietra viva'. Het verhaal speelt zich tijdens de zomer af ergens in Toscanië. Het is zo treffend geschreven dat je tijdens het lezen de hitte van de zomer haast kan voelen. Zo echt voelt het.

M'n lievelingsfilm

Jammer genoeg blijft er in m'n drukke agenda niet veel tijd over om naar de bioscoop te gaan. Wanneer het wat slechter weer is, kijken we met ons gezin echter wel graag naar een film. Deze zomer hebben we een aantal films van Cinema Canvas opgenomen. Zo hebben we al heel wat plezier beleefd aan 'Le gendarme se marie' met Louis de Funès in de hoofdrol. Een lekker ondubbelzinnige komische film.

M'n medium bij uitstek

Elke zaterdag kijk ik uit naar de weekendkrant. Die lees ik van a tot z. Je kan je voorstellen dat ik daar een heel weekend zoet mee kan zijn. Of ik bepaalde lievelingsonderwerpen heb? Niet echt. Ik lees zowel interviews met politici, kunstenaars, wetenschappers, ... Tijdens de week luister ik naar Klara. Die zender biedt me naast mooie muziek ook elk uur het nieuwsbericht. Ideaal om mee te blijven met de actualiteit.

M'n stoutste droom

Ik heb een heel concrete droom. Dat is het in stand houden van deze bibliotheek. Jammer genoeg is het een droom die ik niet zelf kan realiseren maar ik hoop ten stelligste dat hij werkelijkheid wordt. Daarnaast is er nog een droom die ik elke dag beetje per beetje concretiseer. Ik heb het over het beschrijven van de 14.000 oude drukken van deze bibliotheek. Als ik die opdracht tot een goed einde kan brengen, dan kan ik zeggen: missie volbracht!

Ik stel u voor aan: Geert Van Reyn (Bibliotheek van de Augustijnen, Heverlee en KU Leuven Bibliotheken - Maurits Sabbibliotheek).

LIBISzine is
een uitgave van:

www.libis.be